

ბოლექი შანიძე

ბიზნესის და მართვის დოქტორი
ქუთაისის უნივერსიტეტის ასოც. პროფესორი

საქართველოს ტურისტული ბიზნესის პოტენციალი

საქართველოს ტურისტული ბიზნესის პოტენციალი

ტურიზმი საზოგადოების ცხოვრების განუყოფელი ნაწილია. ეს დარგი ძალიან სწრაფად ვითარდება, რის გამოც მსოფლიო ეკონომიკაში ლიდერის მდგომარეობა უჭირავს. ამასთან დიდ კონკურენციას უწევს სხვა დარგებს. იგი ხელს უწყობს როგორც ეკონომიკის განვითარებას, ასევე წარმოადგენს საზოგადოების სოციალურ კულტურული აქტივობისა და ურთიერთობების ცივილიზებულ ფორმას. ზეგავლენას ახდენს საზოგადოების სულიერ ცხოვრებაზე. დიდ როლს ასრულებს ტურიზმი სხვადასხვა კულტურის ადამიანთა ურთიერთობების გადრმავებაში. ტურიზმის განვითარება უშუალო ზემოქმედებას ახდენს ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების სოციალურ მდგომარეობაზე, რადგან ამ დარგის განვითარება ქმნის ბევრ სამუშაო ადგილს.

ტურიზმის განვითარების შესაძლებლობებისა და პერსპექტივების განხილვამდე უნდა გაკეთდეს იმის ანალიზი თუ რა მიმართულებით ვითარდება ეს დარგი დღევანდელ მსოფლიოში. რა პრინციპული სიახლეები იწვევს, რომელთა გათვალისწინების გარეშე შეუძლებელია სერიოზული წინსვლა. აუცილებლად ზუსტად უნდა განისაზღვროს ის პარამეტრები, რომლებიც ზეგავლენას ახდენენ ამ დარგის განვითარებაზე. იმისათვის, რომ ტურიზმი გახდეს ეკონომიკის მომგებიანი დარგი, მისი განვითარება მდგრად ხასიათს უნდა ატარებდეს. მდგრადი განვითარება გულისხმობს მუდმივ განვითარებას მომავალშიც.

საქართველოში ტურიზმი უნდა განვითარდეს რეგიონული ეროვნული და საერთაშორისო ტურიზმის მდგომარეობისა და ტენდენციების გათვალისწინებით. ყოველივე ამისათვის უნდა არსებობდეს შემდეგი კომპონენტები: ღირსშესანიშნაობები და თავისუფალი დროის გატარების ფორმები, სანახაობრივი ადგილები და ყოველივე რითაც შეიძლება ტურისტის გაერთოს ადგილზე ყოფნის დროს.

საქართველოში ტურიზმის განვითარება პრიორიტეტულია, რასაც სახელმწიფო მდგომარეობა უწყობს ხელს. "საქართველოს ტურიზმის და შესაბამისი ინფრასტრუქტურის მოკლევადიანი და გრძელვადიანი განვითარების" პროექტის ფარგლებში საქართველოში ბევრი სიახლე განხორციელდა. კერძოდ, მიმდინარეობს საქართველოს, როგორც ტურისტული ქვეყნის იმიჯის პოპულარიზაცია, ხელი ეწყობა ტურისტთა შემოყვანისა და შიდა ტურიზმის განვითარების პროცესს, ასევე ტურიზმის სფეროში დასაქმებულ კერძო მეწარმეებს, მსოფლიო ტურისტულ ბაზარზე გასვლასა და დამკვიდრებას, ტურიზმის მარკეტინგის, საერთაშორისო ბიზნესის, ინოვაციური და სტრატეგიული კუთხით კვალიფიცირებული და კრეატი-

ული კადრების გამოვლენა, ს ყოველივე ეს წარმოადგენს ტურიზმის სფეროს პრიორიტეტს.

მოწინავე ტურისტული ქვეყნების გამოცდილებით (შვეიცარია, ავსტრია, ესპანეთი, იტალია, საფრანგეთი, საბერძნეთი, და სხვა) ბუნებრივი და საკურორტო პოტენციალით ისეთ მდიდარ ქვეყანაში, როგორც საქართველოა მიზანშეწონილი და პრიორიტეტულია საკურორტო-რეკრეაციული (გამაჯანსაღებელი) ტურიზმის განვითარება. მსოფლიოში ტურისტულ სექტორში დიდი სეგმენტი გამაჯანსაღებელ ტურიზმს უჭირავს. საქართველოსთვის მნიშვნელოვანი იქნება ამ მიმართულების განვითარება, როგორც საკურორტო-ტურისტული პოტენციალიდან, ისე ეკონომიკურ-გეოგრაფიული მდებარეობიდან გამომდინარე. მიზნობრივად განხორციელებული ინვესტირების და კარგად გათვლილი მარკეტინგის მეშვეობით საქართველო ახლო მომავალში ნამდვილად შეძლებს დადგეს განვითარებული ტურისტული ქვეყნების გვერდით.

უნდა აღინიშნოს, რომ საქართველოში ბოლო ხანებში შეიმჩნევა ტურისტული ორგანიზაციების სიმრავლე, რაც შეიძლება აიხსნას უცხოელი ტურისტების უფრო და უფრო მზარდი ინტერესით ჩვენი ქვეყნის ისტორიულ-გეოგრაფიული ძეგლების, ფლორისა და ფაუნის მიმართ. საქართველოს შსს სასახლვრო პოლიციის მონაცემებით, 2011 წლის განმავლობაში ქვეყანაში შემოვიდა 2,820,185 უცხო ქვეყნის მოქალაქე.

საქართველოს ბუნებრივი რესურსების მრავალფეროვნება, ამას დამატებული კულტურული ისტორიული ძეგლების სიუხვე, გვაძლევს იმის თქმის საშუალებას, რომ საქართველოს შეუძლია განავითაროს ტურიზმის სხვადასხვა სახეები: ა) კულტურული ტურიზმი; ბ) სათავგადასავლო ტურიზმი; გ) აგროტურიზმი დ) ეკოტურიზმი და სხვა. საქართველოს ტერიტორიული პოტენციალი შემდეგი პარამეტრებით ხასიათდება: 102 კურორტი, 350-მდე საკურორტო ადგილი, 85 000 - მდე ისტორიულ-არქიტექტურული ძეგლი და ეროვნული სტილის ნაგებობა, რომელთაგან რამდენიმე შეტანილია იუნესკოს მსოფლიო საგანძურთა სიაში, მოქმედი რამდენიმე ეროვნული პარკი, 1300-ზე მეტი მინერალური წყარო, რომელთა დღეღამური დებეტი 130 მლნ. ლიტრია, სამკურნალო ტალახები, თითქმის 1000 - მდე კასტრული მღვიმე, საქართველოში მდებარეობს კუბერის სახელობის უსკრული, რომელიც უღრმესია დედამიწაზე, (ქართველმა მკვლევარებმა მას პირველად 1960 წელს მიაკვლიეს პროფ. ლევან მარუაშვილის ხელმძღვანელობით, თითქმის 150 მეტრ სიღრმემდე. აფხაზეთში განვითარებული მოვლენების გამო ქართველ მკვლევარებს მღვიმეში მუშაობის გაგრძელების საშუალება აღარ მიეცათ. 2009 წლის გაზაფხულზე დსთ-ს ქვეყნების გაერთიანებულმა სპელეოსაექსპედიციო რაზმმა მასში 2191 მეტრ სიღრმემდე ჩაადწია). აღსანიშნავია აგრეთვე კლიმატის მრავალფეროვნება, განათლებისა და კულტურის მაღალი დონე, ტრადიციული სტუმართმოყვარეობა და განთქმული ქართული სამზარეულო.

ქვეყანას, რომელსაც პრეტენზია აქვს უცხოელი ტურისტების მიღებაზე (მათ შორის საქართველოსაც) დასავლეთ ევროპისა და ამერიკის მარკეტოლოგები და ტუროპერატორები შემდეგ ძირითად მოთხოვნებს უყენებენ: 1) კომფორტული დაბინავების საშუალებები შედავათიანი ფასებით, რადგან ამჟამად მსოფლიო ტურიზმის ძირითადი შემოსავალი საშუალო ფენაზე მოდის; 2) სისუფთავე და დაცვის საშუალებები. შესაძლოა ყველაფერი უბრალო იყოს, მაგრამ იდეალურად სუფთა; 3) ქვეყნისათვის დამახასიათებელი საკვების მიღების შესაძლებლობა. აუცილებელი

არაა ევროპული სამზარეულოს მოშველიება, მაგრამ საკვები მაღალი ხარისხის უნდა იყოს. უმეტეს შემთხვევაში ტურისტებს ურჩევნიათ გასინჯონ ეროვნული კერძები; 4) ტურისტებმა უნდა ისიამოვნონ გარემოთი, სანახაობით. საჭიროა კომფორტული ტრანსპორტი და კარგი გზები, სათანადო რუკები, გზამკვლევები, რათა მათ მიიღონ აუცილებელი ინფორმაცია; 5) ტურისტებს სურთ შეისწავლონ მოცემული ქვეყნის ისტორია და კულტურა, მოინახულონ ღირსშესანიშნაობები, მოისმინონ მათი ისტორია; 6) თავისუფალი დროის გატარების საშუალება - თევზაობა, ნადირობა, მთაში გასეირნება; 7) ტურისტებს სურთ შეიძინონ სუვენირები, ხელით ნაკეთი ნივთები, ყველაფერი ეს უნდა იყოს მაღალი ხარისხის და ნაკლები დრო იხარჯებოდა მათ შეძენაზე; 8) ტურისტმა დღის ბოლოს უნდა მოუსმინოს მუსიკას, დაესწროს ფოლკლორულ კონცერტებს, სპექტაკლებს, გაეცნოს ეროვნულ კულტურას; 9) უნდა იმოგზაურონ უსაფრთხოდ; 10) სურს ღიმილი და მეგობრული შეხვედრა. შეიძლება ულამაზესი ქვეყანაც კი მოსაწყენი იყოს, თუკი იქ უხეშად მოექცევიან.

საინტერესოა რამდენად შეუძლია ჩვენს ქვეყანას და მის ცალკეულ რეგიონებს დააკმაყოფილოს აღნიშნული მოთხოვნები, რა პერსპექტივები აქვს და ტურიზმის რომელ სახეებზე იქნება ძირითადი მოთხოვნა სამომავლოდ. მსოფლიო ტურისტული ორგანიზაციის მარკეტინგული განყოფილების პროგნოზით 2010-2020 წლისათვის ყველაზე მნიშვნელოვანი მარკეტინგული სეგმენტები იქნება: 1. მზე და პლაჟი; 2. სპორტი; 3. თავგადასავლები; 4. ტურიზმი ბუნების წიაღში; 5. კულტურული ტურიზმი; 6. ქალაქური ტურიზმი; 7. სასოფლო ტურიზმი; 8. კრუიზები; 9. ნაკრძალები და პარკები; 10. შეხვედრები და კონფერენციები.

დღეს მთელს მსოფლიოში ტურიზმი ერთ-ერთ ყველაზე მომგებიან ბიზნესად იქცა. მსოფლიო ექსპორტში ტურიზმმა მესამე ადგილი დაიკავა ნავთობისა და ავტომობილების ექსპორტიდან მიღებული შემოსავლების შემდეგ.

2011 წელს საქართველოში რეკორდული რაოდენობის – 2,8 მილიონზე მეტი უცხოელი ვიზიტორი ჩამოვიდა. ტურიზმის დეპარტმენტის სტატისტიკამ აჩვენა, რომ სტუმრების 75%-ს თბილისი იზიდავს, მეორე ადგილზეა ბათუმი, შემდეგ მცხეთა და ქუთაისი. ყველაზე მეტი ტურისტი შარშან ახერბაიჯანიდან, თურქეთიდან და სომხეთიდან ჩამოვიდა.

შესაბამისად წარმატებული წელიწადი ჰქონდათ სასტუმროებსა და რესტორნებს, რომლებიც ტურიზმზეა მიბმული.

ტურიზმის დარგის განვითარება ხუთ ძირითად საფუძველს ეყრდნობა: სწორი პოლიტიკის შემუშავება; ტურისტული რესურსები; შესაბამისი განვითარებული ინფრასტრუქტურა; კვალიფიციური ადამიანური რესურსი; დარგის მასტიმულირებელი საკანონმდებლო ბაზა. ნებისმიერი მათგანის უკმარისობა იწვევს დარგის ფუნქციონირების მოშლას, მის არასწორ განვითარებას.

ქვეყანაში ტურიზმის დარგის განვითარებისათვის უნდა შემუშავდეს ინვესტიციების განხორციელების სტრატეგია, ხოლო ტურიზმის განვითარების პოლიტიკა ჰარმონიულად უნდა შეერწყას ქვეყანაში ეკონომიკის სხვადასხვა დარგების განვითარების პროცესებს.

საქართველოს ტურისტული პოტენციალი ტურიზმის მდგრადი ეკონომიკური ზრდის იდე-

აღური საფუძველია. ამიტომ ყველა პირობის შექმნაა საჭირო იმისათვის, რომ ტურიზმის ინდუსტრია ქვეყნის ეკონომიკის ერთ-ერთი პრიორიტეტული დარგი გახდეს. ტურისტული პროდუქტის სიკეთე აისახება არა მხოლოდ სახელმწიფო ბიუჯეტში შესულ თანხებში, არამედ მილიონობით დასაქმებულ ადამიანზე, რაც ძალზე მნიშვნელოვანია დღევანდელი პერიოდის ეკონომიკისთვის.

როგორც ვხედავთ, ყოველივე ზემოთ აღნიშნულის გათვალისწინებით შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ ჩვენს ქვეყანას უმნიშვნელოვანესი რესურსები გააჩნია ტურისტული ბიზნესის განვითარებისათვის, რაც უსათუოდ უნდა გამოვიყენოთ.

ბამოყენებული ლიტერატურა:

1. დევაძე ა. ტურიზმი (თეორია და პრაქტიკა) 2009.
2. პაპავა ვ., ჩიქავა ლ., და სხვა. საქართველოს ეკონომიკა. გამომცემლობა სიახლე. 2012.
3. <http://www.gnta.ge>
4. <http://www.economy.ge/?category=4&lang=geo&dc=84>